

Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach wekslowych za 2014 r.

MIROSŁAW BĄCZYK

Hipoteka umowna dla zabezpieczenia wierzytelności wekslowej. Zakres kognicji sądu wieczystoksięgowego

Rozpoznając wniosek o wpis hipoteki umownej ustanowionej w celu zabezpieczenia wierzytelności wekslowej Sąd bada także ważność weksla, z którego wnioskodawca wywodzi wierzytelność podlegającą zabezpieczeniu [postanowienie SN z 10.10.2014 r. (III CSK 264/13), niepubl.].

W uzasadnieniu SN przypomniał reguły ustalania kognicji sądu wieczystoksięgowego w postępowaniu o wpis hipoteki umownej. Hipoteka ta miała zabezpieczać wierzytelność wekslową, wynikającą z weksla ustanowionego z kolei dla zabezpieczenia należności, która wynika z ugody zmieniającej warunki spłaty kredytu budowlanego. Oznaczało to, że hipoteka miała zabezpieczać jednocześnie dwie wierzytelności: wierzytelność wekslową i wierzytelność ze stosunku podstawowego (kredytowego; zabezpieczenie podwójne).

SN wyjaśnił, że hipoteka może obejmować nie tylko jedną wierzytelność, ponieważ zasada taka nie wynika z przepisów (art. 681 ust. 1 u.k.w.h.¹). Wyjątki odnoszą się jedynie do tzw. hipoteki ustawowej. Hipoteka umowna ma ten skutek, że istnieje wówczas jedna hipoteka o ogólnej kwocie dla zabezpieczenia wszystkich wierzytelności i wszystkie te wierzytelności powinny być wymienione w podstawie wpisu.

Istotną konstatacją SN jest to, że w ramach własnej kognicji sąd wieczystoksięgowy bada także ważność weksla, z którego wnioskodawca wywodził wierzytelność wekslową podlegającą zabezpieczeniu hipotecznemu. Jest to wyjście poza badanie samej tylko formalnoprawnej podstawy wpisu. Skoro do wniosku o wpis nie dołączono uwierzytelnionej kserokopii weksla, z którego ma wynikać zabezpieczona hipoteką wierzytelność wekslowa, uniemożliwiono tym samym ocenę ważności weksla przez sąd wieczystoksięgowy.

¹ Ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 707 ze zm., dalej „u.k.w.h.”).